

Let tiskanja vsaki dan s jutranj razen ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8, za 3 mesece L 22, pol leta L 38, celo leto L 75, v izjemnih mesecih L 450 vs. — Posamezna številka 30 st. — Oglavnina za 1 mm prostora v širini 1 in 1/2 (38 mm) za trgovske in obrtne oglase L 1, za ostanke, zabavne, poslane, vabilna L 150, oglase denarnih zavodov L 2, Oglasi na prvi strani L 2.

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst — ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopolni najse pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravnistvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tiskar: Tiskarna "Edinost" Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7. I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Dobra prijateljica

Dobri prijatelji in prijateljice so zelo redko nasejani. To lahko opaža vsakdo izmed nas v najbližji okolici, na svojih znancih in tudi na samem sebi. Človek ima lahko, na videz, mnogo dobrih prijateljev in znancev, dokler se mu dobro godi. Ko pa potrkna nesreča na njegova vrata, ga "dobri" prijatelji zapuste in on ostane večkrat popolnoma sam v nesreči.

Tudi izvesti, pravi prijatelj, zvesti v sreči in nesreči, se še dobi, a so zelo redki. In, kar je nekaj popolnoma navadnega, te prijateljske duše se razkropijo na vse vetrove, tako da se morda vidi samo enkrat na leto ali pa le vsaki par let. Ko bi se hotel človek razgovoriti z njimi, ko bi hotel poznati njihovo mnenje v kaki stvari, jih nima pri roki. Pri roki pa ima često liter vina ter se zato pogovarja s polnimi kozarci.

Tega pogovarjanja s polnimi kozarci je največkrat krivo pomanjkanje poštenja, čas dobro uporabljajo družbe, večkrat tudi pomanjkanje lepših misli. Tako si pogostokrat dobijo mnogi "dobrega" prijatelja litra, kateri jih spravi na pot propasti in s tem tudi v prezgodnji grob.

Dobijo pa se še mnogi ljudje, katerih število se stalno širi, ki uporabljajo bolj svoj čas v pogovorih z dobro, zvesto prijateljico, ki jih stalno spremlja na njihovi življenjski poti. Ona jim daje dobre svete, ona jih bodri, ona jih povzdiguje nad nizke strasti, ker jih uči dobro uporabljati čas. Ta zvesta, morda tudi najzvestejša prijateljica, pa je — dobra, poštena knjiga. Ona se — nima zvesto svoje prijateljice, če treba na mrzli sever ali na gorki jug. Ona ne zapusti človeka, ko se postara, ampak mu ostane vedno zvesta. Razgovori z njo so poštenega človeka vredni, ker ga plemenitijo, medtem ko ga "razgovori" z alkoholom uničujejo telesno in tudi duševno.

Ko starši pošljejo v svet svoje otroke, so lahko mirni, ako vedo, da jim je prijateljica dobra knjiga. Oni vedo, da jih bo dobra knjiga zvesto spremljala na življenjski poti. Zato pa je dolžnost staršev in tudi vseh drugih, da hitro z mladim let navajajo otroke k temu, da vzljubijo knjige. Najprej, dokler ne znajo še čitati, jim pravijo pravljice, lepe in zanimive, da v njih vzbudijo željo še po drugih pravljicah. Na njihovo molodostvanje: "Pa še! Pa še!" odgovarjajo s pravljicami in tudi z besedami: "Le glej, da se boš pridno učil čitati, potem boš pa lahko sam čital mnogo mnogo lepših pravljic." Tako pripravijo otroka na lep način do tega, da zaprosi: "Mamica, očka, naučite me čitati, da bom lahko čital lepe pravljice."

V nekaterih naših krajih so se starši vedno potrudili, posebno v zimskem času, da so naučili svoje otroke čitati in pisati. Ako niso imeli abecednika pri rokah, so vzeli kar molitvenik ali pa katekizem in otrok se je naučil najpotrebnejše. Zato pa tudi niso redki slučaj, da se dobi na pr. visoko v gorah, oddaljeni od drugega sveta, mnogi mladi in stari, ki ljubijo lepo, zdravo knjigo.

Vedno je treba poudarjati: dober, pošten, lep, zdrav radi tega, ker se v današnji književnosti — ne toliko v naši — nahajajo razne packarije, ki samo kvirajo in razdvajajo mlade duše. Mnogi pisatelji ne gledajo na to, da bi ljudstvo moralno dvignili, ampak samo na to, da bi bolje napolnili svoje žepce. Zato pa so njihove knjige prepredene s samimi čisto politeni spolnimi doživljaji, katerih čitanje vpliva zelo kvarno na odrasčajočo mladino. Odrastel, resen človek pravi gotovo ne bo segal za njimi, ker se mu bo zdelo čitanje takih neumnosti gola potratna časa.

Naša domača literatura je v tem oziru dobra, zato je tudi upati, da ostane taka tudi še naprej. Kar izide iz rok naših pisateljev, naj bo zdravo, krepko, vredno zdravega naroda. Isto velja tudi za prevode. Naši pisatelji se gotovo tega tudi zavedajo, ker vedo, da je narod napojen s samimi osladnimi,

zdrav mozeg kvarečim knjigami, obsojen na duševno in tudi telesno propast.

Dolžnost nas vseh je, da delamo na to, da vzljubi mladina zdravo, krepko čtivo, ki blagodejno vpliva na narodov značaj, katero ga vzgaja za vse lepo in močno, a ne samo za goli užitek, kateri navsezadnje ni pravi užitek, in je nevreden, kot se pojmuje danes, krepkih ljudi.

Dobra knjiga pa je zvesta prijateljica, ki spremlja človeka na njegovi življenjski poti, ga bodri in mu množi pogum, ne ubija pa mu njegovih telesnih in duševnih moči, kot delajo mnoge razvratne strasti, ker mu je prava, resnično zvesta in zdrava prijateljica.

R. H.

Razgovori on Mussolinija

Sirianni, Balbo, Turati in Bottai v avdijenci

RIM, 3. Po običajni konferenci s svojimi neposrednimi sodelavci — z državnimi tajniki on. Mihaelom Bianchijem, Giunto in Grandijem, je ministrski predsednik on. Mussolini sprejel v avdijenci dr. podtajnika v ministrstvu za vojno mornarico admiralja Siriannija in državnega podtajnika za aeronavtiliko on. Balba. Načelnika vlade sta pozneje obiskala tudi strankin tajnik on. Turati, ki mu je podal običajno dnevno poročilo, ter državni podtajnik v ministrstvu za korporacije on. Bottai.

Zuppi-jevo poročilo

o napornem potovanju po ledeni pustinji

RIM, 3. Poveljnika Zuppi-ja je danes sprejel v ministrstvu za vojno mornarico državni podtajnik admiral Sirianni, kateremu je Zuppi predložil (podrobno poročilo o 42-dnevnem napornem potovanju po ledeni pustinji, potovanju, katero so nastopili Mariano, prof. Malmgreen in on sam.

Poveljnik Zuppi je v svojem poročilu podrobno opisal vse, kar se je njemu in njegovima tovarišema dogodilo na potovanju, ko so se bili odpravili proti Severnemu rtu Severovzhodne zemlje, da poiščejo pomoč. Poročilo, ki opisuje vse potankosti z največjo verodostojnostjo ip resnostjo, izpodbija popolnoma vsa zlobna govoričanja, katera so objavili nekateri inozemski listi, ter postavlja v pravo luč nadčloveške, dasi brezuspešne napore za doseg cilja, ki si ga je bila trojica postavila.

K poročilu je pripisal nekaj besed tudi Mariano, ki povzdiguje vztrajnost in pogum poveljnika Zuppi-ja.

Admiral Sirianni se je razgovarjal s poveljnikom Zuppijem več ko eno uro.

Mariano v Stockholmu

STOCKHOLM, 3. Davi je prišel Mariano, član italijanske polarne ekspedicije, v Stockholmu. Na postaji sta ga sprejela vojaški izvedenec in zdravnik tukajšnjega italijanskega poslanstva, Mariano je bil prejeljan v bolnico kraljice Sofije, kjer bo ostal nekaj tednov.

Delovanje poljedelske konfederacije

Sestanek voditeljev v Rimu

RIM, 3. V palači "Marignoli" se je danes vršil drugi sestanek voditeljev velike poljedelske konfederacije. Sestanku je predsedoval dr. Cacciari, predsednik poljedelske konfederacije, in udeležili so se ga voditelji in tajniki poljedelskih zvez iz srednje Italije. Dr. Cacciari je podal podrobno poročilo o delovanju konfederacije in o pomoči, ki jo nudi poljedelcem na tehničnem in gospodarskem polju.

Pogodba s Siamom

RIM, 3. "Gazzetta Ufficiale" objavlja zakon od 15. marca 1926 št. 1481, ki določa, da se spremeni v zakon kr. ukaz od 10. marca 1927 št. 291 glede izvajanja prijateljske, trgovinske in plovne pogodbe ter protokola glede sodnega postopanja napram italijanskim državljanom, prebivajočim v Siamu; italijansko-siamska pogodba in omenjeni protokol sta bila podpisana v Rimu 9. maja 1926.

Obtožbi proti dr. Korošcu in dr. Pericu

na seji narodne skupščine zavrženi

BEOGRAD, 3. Na dnevnem redu današnjih dveh se narodne skupščine sta bili obtožbi o pozicije proti ministrskemu predsedniku dr. Korošcu in predsedniku narodne skupščine dr. Pericu. Dr. Korošec je bil kot minister notranjih zadev v kabinetu Vukičevića obtožen, da je odgovoren in skriv prelijanja krvi v beograjskih ulicah povodom demonstracij proti nameravani ratifikaciji netunskih konvencij. Dr. Perić pa je bil obtožen, da je dohodke zaloge šolskih knjig v Zagrebu po krivici odkazal državi blagajni. Po obtožnici bi bil moral dobiti ta izkupiček zagreški oblastni odbor.

Dopoldanska seja narodne skupščine se je pričela v znamenju ostre debate o zapisniku. Glavno besedo je imel pri tem poslanec Kokanović, član zemljoradniškega kluba. Še pred prihodom na dnevni red je zemljoradniški poslanec Lazić prečital daljšo izjavo, iz katere zveni protest proti žalostnim dogodkom v narodni skupščini na dan 20. junija, obenem pa tudi manifest za državno in narodno edinstvo.

Sledila je razprava o obtožbi dr. Korošca. Ministrski predsednik je v daljšem govoru zavržal obtožbo. Res, da je prepovedal shode, a to je bilo nujno potrebno, ker so že zavzemali prevelik in opasen razmah in ker se je delala škoda italijanskim državljanom. Govornik je prosil narodno skupščino, naj obtožbo zavrne, ker je neosnovana. Za dr. Korošcem sta govorila zemljoradniška poslanca Vujić in Kokanović, ki sta oba ostro napadala ministrskega predsednika, ga označala kot glavnega krivca sedanjega stanja v državi ter zahtevala, naj se postavi pred sodišče. Njegovim preostrioma govoroma je sledil prepir in ob 12.30 je bil dr. Perić prisiljen, da prekine sejo.

Popoldanska seja narodne skupščine se je pričela kmalu po 17. uri in se je razprava o obtožbi proti dr. Korošcu zaključila. Obtožba je bila zavržena s 161 proti 5 glasovom. 4 glasovnice so se oddale prazne.

Zatem je prišla na vrsto obtožba proti predsedniku narodne skupščine in bivšemu prosvetnemu ministru dr. Pericu. Po krajši razpravi je bila zavržena tudi ta obtožba. Popoldanska seja narodne skupščine se je nato zaključila. Prihodnja se bo vršila jutri dopoldne.

KDK in njena borba proti vladi

Ustroj poslovnega in akcijskega odbora - Hrvatsko-srbska demokratska organizacija se je priključila h KDK

ZAGREB, 3. KDK je danes dopoldne nadaljevala svoje zasedanje. Ob 9. uri se je sestel 5-članski odbor, ki je bil izvoljen na včerajšnji popoldanski seji, da sestavi končno veljavno besedilo predlogov, ki jih je nato odobril plenum KDK. Ob 11.30 je ta odbor dokončal svoje delo ter predložil sestavljene predloge plenumu, ki jih je soglasno sprejel. Sklepi se glasijo:

1. Poslovni odbor kot izvršilni odbor KDK se proglašaja za stalnega. Odbor obstoji iz devetih članov ter obeh predsednikov. Odbor osnuje svojo posebno pisarno kot urad vodstva KDK. Vsak član vrši službo v tem uradu po en član izvršilnega odbora, ki se sestaja redno vsak četrtlet k svoji seji. Izredne seje se vršijo po potrebi.

2. Izvoli se akcijski odbor 25 poslancev, ki se jim pritegnejo še potrebni člani iz vrst javnih delavcev s posvetovalno pravico. Organizacijo akcijskega odbora izvede poslovni odbor v zmislu sklepov poslanskega kluba. Akcijski odbor se deli na naslednje odseke: Odsek za domači in inozemski tisk, odsek za pravno in socialno pomoč, odsek za gospodarske in zunanje zadeve, odsek za kulturne in prosvetne zadeve. Poslovni

odbor bo izdal poseben poslovnik, v katerem bo točno določen delokrog in način dela posameznih odsekov.

3. Akcijski odbor bo imel dolžnost, izvesti organizacijo borbe celokupne javnosti proti hegemonistični vladavini, in bo zbral vse sile naroda za zmago načel KDK.

Po sprejetju teh predlogov so bili izvoljeni člani obeh odborov. Seja poslanskega kluba se je ob 1.30 zaključila. Druga seja se je vršila proti večeru.

Bivši Davidovičevi demokraci, zbrani v Hrvatsko-srbski demokratski organizaciji, so v celoti sprejeli sklepe KDK, sprejete na njenih sejah z dne 1. in 2. avgusta t. l., ter je njihova organizacija vstopila kot sestavni del v KDK.

Popoldne ob 18. uri je imel svojo prvo sejo poslovni odbor KDK. Seje so se udeležili vsi njegovi člani. Spriči sklepov tega odbora bo Pribečević ostal še dva dni v Zagrebu, nato pa bo odpotoval na Bled na odhiti.

Dunajski zdravnik o Radicemem zdravstvenem stanju

ZAGREB, 3. Pred dnevi je bil poklican k bolnemu Stjepanu Radicu dunajski zdravnik dr. Hvostek, ki ga je lečil do danes. Nocoj so je dr. Hvostek spet povrnil na Dunaj. Pred odhodom je v razgovoru z novinarji izjavil o Radicemem stanju naslednje: "Temperatura je zelo nestalna in se od časa do časa zviša, pa spet pade. V pljučih je opaziti poedine znake začasnega zastaja. Tudi delovanje srca je začasno nestavno. Sprejemanje hrane zadnje dni ni posebno zadovoljivo, vendar pa je splošno stanje v glavnem zadovoljivo."

Podaljšanje italijansko-francoskega "modus vivendi"

RIM, 3. "Gazzetta Ufficiale" objavlja kr. ukaz, s katerim se podaljšuje do 31. decembra t. l. "modus vivendi", ki je bil sklenjen 3. dec. 1927 v Parizu s Francijo.

Bogastvo Italije

RIM, 3. Glasom podatkov, ki jih je objavil zavod "Banca Commerciale Italiana", se ceni italijansko državno bogastvo na približno 400 do 415 milijard lir, zasebno bogastvo pa na kakšnih 430 milijard lir. Nacionalni dohodki Italije za leto 1928 se cenijo na 85 milijard lir, privatni na 80 milijard, davčni dohodki pa na 20 milijard lir.

Povprečno bogastvo vsakega posameznega prebivalca je v Nemčiji dva krat večje, v Franciji in Angliji trikrat, v Združenih državah pa pet krat večje nego v Italiji. Povprečni dohodek vsakega prebivalca pa je v Nemčiji in Franciji dvakrat, v Angliji trikrat, v Združenih državah pa sedemkrat večji nego v Italiji. Davčna obremenitev je večja nego v vseh navedenih državah, če izvajamo Anglijo.

"Terorističen atentat proti Mussoliniju"

DUNAJ, 3. 19. julija zvečer so nekateri kolporterji začeli prodajati po dunajskih ulicah izredno izdajo nekega lista, označujoč na vse grlo z debelimi črkami tiskan naslov na prvi strani lista: "Terorističen atentat proti Mussoliniju".

Ker merodajni oblastvom ni bil predložen predpisan iztis tega časopisa, je državno pravdnstvo odredilo zaplenbo vseh iztisov. Izkazalo se je, da je bil za objavo odgovoren neki Josip Prusenovski, ki je priznal, da si je vest sam izmislil, ker je brezposeln in si je hotel na ta način priskrbeti denarja. Proti Prusenovskemu je bila vložena ovadba in zagovarjati se bo moral pred okrajnim sodiščem radi sleparije. Sodno postopanje je bilo uvedeno tudi proti lastniku tiskarne, v kateri se je list tiskal. Obdolžen je, da je sodeloval pri slepariji in prekršil tiskovni zakon.

Neznosna vročina

V nekaterih italijanskih mestih MILAN, 3. Iz Pavije poročajo, da tam že dolgo vrsto let ne pomnijo tako hude vročine, kakršna je letos. Živo srebro v toplotomeru je včeraj zlezlo do 39.1 stopenj Celzija. O podobnih, vprav "pasjih" vročinah poročajo tudi iz drugih mest. Včeraj je toplotomer meril, seveda v senci, v Mantovi 39 stopenj, v Bergamu istotako, v Bologni 38, v Parmi pa 37.7 stopenj Celzija.

Dmejitev pomorskega oboroževanja

Angleško-francoski sporazum predložen Kelloggu

PARIZ, 3. Agencija "Havas" poroča iz Washingtona, da je bil danes predložen državnemu tajniku zunanjih zadev prepis načelnega sporazuma, doseženega te dni med Anglijo in Francijo o omejitvi pomorskega oboroževanja. Kellogg se je še tekom dneva posvetoval z mornariškimi izvedenci v zadevi tega sporazuma.

Besedilo sporazuma ni bilo objavljeno in tudi se niso date o njem nikake izjave. V splošnem prevladuje o tem sporazumu mnenje, da v gotovih ozihi je sličen pogodbi proti vojni. Nadalje doznavamo, da se bodo do neke meje oslanjala na ta angleško-francoski sporazum tudi navodila, katera bo dalo državno tajništvo ameriški delegaciji pri pripravljajni komisiji Družbe narodov za razorožitveno konferenco.

Sporazum bodo sedaj proučili izvedenci mornariškega ministrstva. Na podlagi zaključkov tega proučevanja bodo sestavljena omenjena navodila. Za tem se bo sestavila ameriška delegacija za razorožitev, ki bo sodelovala s pripravljajno komisijo Družbe narodov za razorožitveno konferenco. Tukajšnji politični krogi menijo, da se bo vršila prihodnja konferenca za omejitvev pomorskega oboroževanja pod okriljem Družbe narodov.

Ve izvelosove izjave

o ureditvi grško-turških odnosov

ATENE, 3. Poluradni list "E-stia" poroča, da zatrujejo grški politični krogi, da ni res, da bi bil načelnik vlade Venizelos dal pobudo za sestanek s turškim zunanjim ministrom Rušdi begom. Venizelos je le ponovno izjavil, da bi bilo zelo lahko mogoče na prijateljski način rešiti pereča vprašanja, ki zadevajo Grčijo in Turčijo, in nato skleniti prijateljski sporazum med obema državama, kar bi mnogo prispevalo k utrditvi miru na vzhodu. Če je turška vlada mnenja, da bi bil v svrhu tega potreben med Venizelosom in Rušdi begom sestanek, tedaj bi Venizelos rade volje pristal na tak sestanek in na razgovor s turškim zunanjim ministrom o teh vprašanjih, ki pa se imajo rešiti na način, da se ne bo kršila lozanska pogodba.

V vsakem slučaju, pravi list, bo po volitvah Venizelosova prva skrb, da se sklenejo sporazumi in vzpostavijo prijateljski odnosi z vsemi sosednimi državami.

Nocoj bo Venizelos odpotoval v Epir.

Veliki poleti

Courtney in tovariši rešeni

LONDON, 3. Kot znano, so bili Courtney in njegovi tovariši, ki so skušali preleteti Atlantski ocean od Azorov do Nove zemlje, prisiljeni, pristati sredi poti, kakih 500 milj severo-zapadno od Azorov. Poročali smo tudi že, da sta jim odhitela na pomoč dva parnika.

Danes je Courtney poslal z oceana brezžično brzojavko, v kateri sporoča, da se je s svojimi tovariši rešil na parnik Minnewaska. Medpotoma se jim je letalo nenadoma vnelo. Spričo tega so bili prisiljeni, pristati na precej razburkanem morju.

Dva poljska letalca sta se odpravila na polet preko oceana

PARIZ, 3. Davi ob 5.48 sta odletela z letališča Le Bourget poljska letalca Inzikowski in Kubala z namenom, da preletita Atlantski ocean. Letalo "Maršal Piłsudski" zamore preleteti 7800 km in sicer v teku 48 ur. Letalca nameravata pristati na kakem newyorškem letališču in napraviti svojo pot tekom 40 ur.

Letalo "Numancia" na poti v Cadix

HUELVA, 3. Predvčerajšnjim zvečer je, kot smo že poročali, moralo pristati letalo letalca Franca in obeh njegovih tovarišev, ki so nameravali leteti preko Atlantskega oceana, blizu portugalske obale. Na ponesrečeno letalo je naletela neka jadrenica, ki ga pelje sedaj nazaj v Cadix.

Letalec Murdoch na poti preko Afrike

KAIRO, 3. Angleški letalec Murdoch, ki je včeraj prispel na tukajšnje letališče, je davi odletel proti Waduhalfi. Kot znano, namerava izvršiti svoj polet London-Kapstadt in obratno v 18 dneh.

Letalska nesreča na atenskem letališču

ATENE, 3. Neko vojaško letalo je padlo na letališču v Tatu. Oba letalca sta prišla pri padcu ob življenju.

Zasedanje angleške spodnje zbornice

LONDON, 3. Zasedanje angleške spodnje zbornice je bilo podaljšano s poslanico krone. V tej poslanici pravi kralj med drugim: "Moja vlada je z veseljem sprejela Kelloggov predlog o protivojni pogodbi v obliki, v kakršni je bil poslednjič sestavljen. Upam, da bo ta pogodba postala novo in pomembno jamstvo za svetovni mir. Poslanica beleži tudi tangerski sporazum in se v njej končno izraža nade, da bodo poslednji vladni ukrepi olajšali položaj poljedelstva in industrije in da bodo na ta način privedli do znižanja števila brezposelnega delavstva."

Hud skopuh

GALLARATE, 3. V uborni sobi, v Somma Lombardo, je umrl 75-letni Josip Missaglia, železniški upokojenec. Ležal je mrtev dva dni v svojem stanovanju. Našla sta ga dva dečka, ki sta mu od časa do časa prinašala vode in ostankov jedi, s katerimi se je hranil. Missaglia je bil znan kot čudak. Ni zahajal med ljudi, sam je čepel v svoji zatohli izbi, ni imel svojcev. Krožil pa je med ljudstvom glas, da je upokojeni železničar bogat človek in da skriva doma veliko bogastvo. Te govorice so prišle tudi oblastvom na ušesa in tako so zastopniki sodnije iz Gallarate-ja izvršili preiskavo. Med kupom cunj in prepretilim perilom so res iztaknili precejšnjo svoto denarja ter večje število državnih obveznosti v skupni vrednosti 150 tisoč lir. Kljub temu bogastvu je Missaglia živel ob največjem pomanjkanju, dokler ga ni kap rešila skopuške manije.

Politične beležke

Zanimivosti s kongresa Kominterno

Vdobi, ko v vseh evropskih političnih središčih vlada mrtva sezona, vrvi politično življenje v Moskvi vprav mrzlično. Kongresi, zborovanja, seje so na dnevnem redu.

Z veliko pozornostjo so mnogi sledili kongresu "Kominterno" — Komunistične internacionale, ki se je pravkar zaključil.

O čem je razpravljala ta kongres?

Na dnevnem redu je bil pred vsem novi program Kominterno. Zborovalci so razpravljali o izdaji neke vrste novega komunističnega katekizma, ki bo postal obvezna učna knjiga za ves komunistični svet. Program obsega cel niz naukov o svetovnem kapitalističnem sistemu, fazah svetovne revolucije in o njihovi komunistične stranke. Sledi nadalje tolačenje ukrepov, ki jih komunistična organizacija smatra za potrebne na poljih industrije, poljedelstva, trgovine, kredita, prosvete itd. — v državah, kjer je računati — seveda po kominternskih postavkah — da bo zmagal komunizem. Program predvideva za nekatere slučaje tudi tako imenovani "vojni komunizem", ki naj "podre materialno osnovo proletariatu sovražnih slojev."

Strategija in taktika Komunistične internacionale se ne odrekata niti terorju niti nasilju. — "Katekizem" pridiguje brezobzirno borbo in uničevanje nasprotnikov delavskih slojev. Veliko pažnjo posveča program Kominterno poedinim državam, posebno kolonialnim in polkolonialnim: Kitajski in Indiji. Tu hoče upostaviti obenem z diktaturo tudi narodno neodvisnost. Podrobnejše določevanje programa Kominterno spada v področje Sovjetske zveze za svetovno revolucijo. Komunistična internacionala proglašaja neizbežnost konflikta med "buržujskim svetom" in sovjetsko uredbo. Ta spor da bo zadobil obliko vojne proti ZSSR.

Ne prestano napovedovanje vojne ima namen, usmeriti pažnjo prebivalstva Sovjetske unije na zunanjo politiko.

Četrty kongres Kominterno, ki se je vršil leta 1924., je trajal celih šest tednov. Krivo temu je bilo

dejstvo, da so se morali radi velikega števila inozemskih delegatov prevajati vsi govori na najmanj štiri svetovne jezike.

Na VI. kongresu, ki ga je na svečan način otvoril Buharin 17. julija 1928 — torej baš na 10. obletnico tragične smrti carske rođane v Jekaterinburgu — je bila stvar povsem drugače in sicer zelo praktično urejena. Vsak delegat je lahko poslušal po telefonu kateregakoli govornika v jeziku, ki ga je on sam najbolje razumel. To je bilo tako-le urejeno: Vodstvo kongresa je poskrbelo za štiri izborne prevajalce, izmed katerih je vsak poleg ruskega jezika temeljito obvladoval tudi nemški, francoski in angleški jezik ter bil obenem tudi v teoretičnem oziru dobro podkovan komunist, da je takoj razumel snov, o kateri je govornik razpravljal.

Ko je govornik na tribuni začel govoriti, so prevajalci sproti prevajali njegova izvajanja. Govorec

potihoma v telefon. Ko je n. pr. govoril Buharin, so trije prevajalci prevajali njegov govor v francoski, nemški in angleški jezik; ko je pa govoril Theelmann, Nemec, se je njegov govor sproti prevajal v ruski, francoski in angleški jezik.

Vsak delegat — in na zadnjem kongresu jih je bilo preko pet sto — je imel na svoji klopi majhen telefon, sestoječi iz samega slušalca. Spojil je lahko sam svoj telefon z govornikom dotičnega prevajalca, čigar prevod je najbolje razumel, če ni obvladoval jezika, v katerem je govoril delegat na tribuni.

Vodstvo kongresa je izračunalo, da je s tem telefonskim omrežjem mnogo prihranilo; in ne samo na času, marveč tudi na denarnih izdatkih. Poleg tega je bilo na ta način tudi doseženo, da so bili vsi delegati v stalnem kontaktu z govornikom, da so torej lahko odpravljali njegova izvajanja ali pa izražali svoje nesoglasjanje.

Iz tržaškega življenja

Z lestve sta padla
— Šestnajstletni elektrotehnik Ivan Giurco, stanujoč v ulici G. G. Brunner št. 15, je delal včeraj popoldne v dvorcu Monteverde v Barkovljah št. 188. Bil je zaposlen z napeljavo električne razsvetljave v omenjeni hiši. Pri tem se je posluževal visoke lestve. Bil je ravno prevrtil steno, zato da bi vdekal v njo cev, v katero naj bi bila položena žica, ko se mu je lestva prevrnila, da je padel na tla z višine kakih 2 metrov. Ker je pri padcu zadobil številne poškodbe, je bil prepeljan z avtomobilom T. S. 1617 v mestno bolnico, kjer je bil sprejet v IV. oddelku. Zdraviti se bo moral 3 do 4 tedne.

— Ivan Desvicosi, 38 let star, stanujoč v ulici Concordia št. 7, je tudi padel z lestve. Včeraj popoldne je delal v prosti lukii skladišču št. 26. Popravil je leseno lopo tvrdke Pacor, pa je padel z lestve, na kateri je delal, in si zlomil roko. V vozom rešilne postaje je bil prepeljan v mestno bolnico. Zdraviti se bo moral dober mesec dni v IV. oddelku.

Kurjačeva nezgoda
25-letni Marko Augustin, doma z Grškega, kurjač na ladji »Eugenia«, ki je zasedrana v prosti lukii »Duca d'Aosta«, pri skladišču št. 69, je včeraj popoldne zapustil svoje delo in se odpravil iz strojne oddelka v obdelnico h kosilu. Ko je tako stopal po nekaterih stopnicah navzgor, se mu je izpodrsnilo, da je padel na tla z višine enega metra. Tovariši, kateri so mu prihiteli na pomoč, so poklicali takoj zdravniško rešilno postajo, ki ga je dal prepeljati v mestno bolnico. Tu so ugotovili, da si je kurjač zlomil kost na levi rami. Sprejet v IV. oddelku, se bo moral tam zdraviti dober mesec dni.

Avto sunil staro ženko
Včeraj zjutraj je stopala po ulici Lazzaretto Vecchio 69-letna Ana Mellinger, stanujoča v ulici Economo št. 3. Ko je dospela v bližino garaže, ki se nahaja v omenjeni ulici v hiši št. 37, je prišla iz te ravno avtomobil K 9585, katerega je vodil Rihard Basso, 24 let star, stanujoč v omenjeni garaži. Ženica, ki je gluha in deloma tudi slepa, ni mogla nevarnosti zaznati. Ravnotako sofer ni mogel videti starke, ker je avto vozil ritenski iz garaže. Tako je avto z enim svojih zadnjih blatnikov zadel v ženko in jo vrnil na tla. Sofer, ki ji je prihitel ko je na pomoč, jo je z istim avtom prepeljal v mestno bolnico, kjer ji je zdravnik ugotovil lažje poškodbe, ozdravljive v par tednih. Bila je pridržana v kirurškem oddelku.

Utopljenca so našli
Predvčeršnjim zjutraj so našli ob miramarski obali v bližini dvorca Kozmann truplo utopljene mladice. Utopljenec je imel na sebi kopalne hlačke, dočim je bila na kopnem njegova obleka. V obleki ni bilo nikake listine, na podlagi katere bi bilo mogoče ugotoviti njegovo istovetnost. Sele včeraj zjutraj se je prijavil v mestni bolnici, kjer se je truplo nahajalo, brat ponesrečenca, ki ga je spoznal za 19-letnega pekoveškega vajenca Franca Presto, stanujočega v Rojanu, ulica Sara Davis št. 40.

Požar na Kontovelu
Predvčeršnjim popoldne je prišlo goreti v hiši Katerine Čok na Kontovelu, hišna št. 493. Poklicani so bili tržaški gasilci, ki so prihiteli ko je na pomoč pod vodstvom inž. Bugliovazija. Gasilcem se je po daljšem naporu posrečilo pogasiti požar. Škoda znaša L 15.000, ki je pa krita z zavarovalnico.

Pogrešan mladenič
25-letnega mehanika, Karla Fabrisa, stanujočega v ulici XX. Setembra 58, pogrešajo njegovi domači že od sobote. Mladenič je bil zaposlen v tovarni »Stabilimento Tecnico«, pri Sv. Andreju, v petek pa je bil odpuščen iz službe. O tej svoj brezposelnosti ni mladenič povedal doma ničesar, zato se domneva, da se ima njegovo pogrešanje pripisovati baš tej okoliščini. Pogrešani je srednje-visoke postave, blede, suh in plavalas. Oblečen je bil v sivo. Kdor bi ga srečal, je naprosen, da to javi družini.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Prihod novega kvestorja
V četrtek je prišel v Gorico novi kvestor kom. dr. Anton Gorgoni. Sele pred kratkim imenovani kvestor Gorgoni je bil več let policijski komisar v Trstevtrajstvu v Rimu.

Prvo grozje na goriškem trgu
Te dni se je pojavilo na goriškem trgu grozje. Prodajalo se je po L 5 kg. Pripeljali so ga od neke iz Spodnje Furlanije. Bila je to takozvana »grššana« (grozje sv. Ane).

Civilno stanje v Gorici v mesecu juniju

V preteklem mesecu juniju se je v Gorici izvršilo 16 porok. Novorojencev je bilo 76 (med temi se je 1 rodil mrtve). Umrlo pa jih je 52. Torej se jih je v omenjenem mesecu juniju rodilo 26 več kot umrlo, kajti 66 je bilo rojenih (2 mrtvorojena), 38 pa jih je umrlo. Porok pa je bilo v juniju le 13.

On. Massolinij obdaril družino z mnogimi otroci

Načelnik vlade je obdaril s 400 lirami Aetona Boštjančiča iz Koprive v Furlaniji, očeta družine z mnogimi otroci.

Prvi župnik novo ustanovljene ročinske župnije

Na novo ustanovljeno ročinski župniji je imenovan od prevzvitve goriškega kneznadškofa za župnika g. Karel Reja. G. Reja je prvi župnik v Ročinju.

Nesreča že priletne kolesarke

Zeleni križ je moral s svojim avtomobilom prepeljati v goriško bolnišnico 53-letno Emilijo Lukežič iz Bilj. V bližini postaje Sv. Petra je tako nesrečno padla s kolesa, da se je močno pobila po zgornji ustnici in zadobila več prask na levem licu.

KOSTANJEVICA NA KRASU

Suša — Primanjkuje pitno vodo — Naši vodnjaki

Ce je kje letošnja suša vse poglajala, je to gotovo storila v največji meri na Krasu. Pri nas od pada listje z dreva kot v jeseni. Iščočni prideki so že vsi uničeni. Otave ne bo nič, košnja je bila slaba. Iz tega je sklepati, da bo letos živina — eden najglavnejših virov našega kmeta — popolnoma pod ceno. Krompirja imamo zelo malo, pa še ta je piskav in gnij. Fižola letos sploh ni. Tudi koruza se že posuša. Jesenskih pridekov radi suše pa niti sejati in saditi ne moremo. Tako ne bo ne ajde, ne repe. Kaj takega ne pomnijo naši najstarejši ljudje v vasi. Zadržne čase je pričelo primanjkuje v vodo, zlasti za živino. Sedaj imamo še eno napajališče in še to je skoraj popolnoma suho. — Čisto nekaj drugačnega pa je bilo pred vojno. Imeli smo takrat 11 napajališč in 5 vodnjakov. Sedaj pa imamo le eno srednje napajališče, eno malo vaško. Po vojni je bil popravljen tudi vodnjak pred cerkvijo sv. Martina, in sezidan nov vodnjak ob cesti, ki vodi proti Vojsčici. Kljub vsemu temu pa nam primanjkuje voda. Celu vodovod, ki je speljal po občini in nas je svoj čas stal preko 35.000 lir, danes radi suše sploh ne prinaša vode.

Strašna vročina ovira delo na polju. Kmetje vstajajo ob dveh zjutraj in delajo kvečjemu do 7. zjutraj. Nato morajo s polja domov ali pa v senco, ker ne morejo prenašati tako hudo pekočih žarkov.

Tudi pri nas si skuša nekdo pomagati kakor ve in zna. Nekateri si služijo sedaj vsakdanji kruh s tem, da pobirajo vroče in prepečeno železo — ostanke iz svetovne vojne po Fajtiem hribu in tam okrog, ki so po zadnjem požaru postali bolj vidni kot sicer.

Občina nam je javila v nedeljo, da se bosta pričela izterjevati občinski živinski in družinski davek od leta 1926 dalje.

VRTOVIN

Novi zvonovi

V četrtek smo dobili še dva nova zvonova in odsej bo naša cerkev zopet opremljena s tremi zvonovi. Dekleta so ves dan pridno spleta la vence in okrasila tri lepe slavočke. Sprejem je bil sijajen. Z

zvonovi se zopet povrne del one predvojne domačnosti, kar so pač občutili vsi Vrtovinci, ki so se tudi navdušili za primeren sprejem zvonov. Blagosloviljanje se bo vršilo v nedeljo.

Suša je silna, zgorelo je vse, poljski pridejki so uničeni, deloma tudi trta. Gotovo je, da bo vinski pridelek zmanjšan, tudi če pride do dalj dež. Ker so krompirjeva stebila suha, mnogi izkopavajo krompir, ki je droben kot oreh. Nekateri so tudi koruzo že poželi.

GRADIŠČE NAD PRVAČINO

Smrtna kosa

Te dni je prispela v našo vas žalostna novica, da je podlegel v Kairi v Egiptu, kamor si je šel iskati sreče, po kratki, a težki bolezni 25-letni Emil Kerševan. Tovarišu, ki je leget v grob v daljni tujini, naše želje, naj počiva v miru! — V Egiptu je še veliko naših ljudi, posebno pa žensk, ki jih tam radi njih pridnosti in čednosti zelo upoštevajo.

GRGAR

Procesija za dež

V četrtek se je vršila iz naše vasi na Sv. Goro procesija za dež. Procesije se je udeležilo veliko ljudi, katerim strahovita suša grozi, da jim odvzame ves letošnji pridelek. Na Sv. Gori je tudi naš župnik pridigoval.

DOLENJE CERVO

Cerkveni shod in blagoslovitev novega križevega pota

V nedeljo se je pri nas vršil dopoldne cerkveni shod. Veliko ljudi, tudi iz sosednjih vasi, je prišlo, da se udeležijo te cerkvene pobožnosti. Popoldne pa se je vršila blagoslovitev novega križevega pota. Posvetitev je izvršil svetogorski pater Sofronij v družbi več duhovnikov. V sprevodu, ki se je razvil, je 28 fantov neslo 14 postaj križevega pota, zraven pa so nosila dekleta goreče sveče, ki so se postavile k postajam. Lep je bil ta prizor in še dolgo se ga bomo spominjali.

LEDINE

Novi zvonovi

V nedeljo, 29. julija, na god sv. Jakoba, ki je tudi naš farni patron, smo dvignili v zvonik naše nove zvonove. Po dolgem, dolgem času so nam zopet zapeli, da nam bodo peli še in še veselo in žalostno, kakršno je pač to naše spremljivo življenje.

Iz tržaške pokrajine

Umor občinskega stražnika

V Naklem pri Divači je bil v četrtek zvečer okoli 9. ure napaden na cesti 23-letni občinski stražnik Josip Cerkevnik. Dva neznanca sta se mu v temi približala in sprožila proti njemu več strelcev iz revolverja. Cerkevnik je obležal mrtve, medtem ko je njegov dvanajstletni brat Anton, ki ga je spremljal, pred napadalci pobegnil in se rešil. Napadalcu so pobegnili. Oblastva so takoj uvedla preiskavo. Aretiranih je bilo nekoliko oseb.

Umorjenj stražnik je bil mladenič 59. (kraško legije). Pred dvema mesecema je Cerkevnik aretirat v Škocjanu on mladenič, ki so bili pred kratkim obsojeni pred tržaškim sodiščem radi žalitev kralja in državnih znakov. Na procesu je bil tudi ena izmed glavnih prič. Zato se stavlja zločin v zvezo s tem procesom.

Včeraj sta se podala na mesto zločina poveljnik milice general Mozzoni in pokrajinski tajnik inž. Cobolli - Gigli. Truplo umorjenega Cerkevnik je bilo postavljeno na mrtvaški oder v občinskem domu. Pogreb se vrši danes ob udeležbi pokrajinskih oblastev in milice.

ŠEMPOLAJ

Blagoslovitev novih zvonov in drugo

V nedeljo 29. julija se je vršila pred cerkvijo na zelenjem in cvetjem okrašenem prostoru blagoslovitev novih zvonov. Zvonovi so bili tudi okrašeni s cveticami ter raznobirnimi travkami, narejenimi iz papirja; posebno veliki zvon je bil okusno okinčan. Okrasila so ga šempolajska dekleta. Blagoslovitev je izvršil čast. g. dekan devinski ob navzočnosti več drugih gospodov duhovnikov ter mnogobrojnega občinstva. Kurnovali so sledeči gospodje in gospe: večjemu gospodu Ivan Legiša, ter gospe Lupinc, oba iz Šempolaja.

srednjemu gospodu Jožef Škrk iz Trnovice in gospe Gabrovac iz Lj. prota št. 2., malemu gospodu Lj. Pavlina iz Prečnika in gospe Brovedani. Po končani ceremoniji so zvonovi takoj ubrano zapeli s prikritovanjem, da se je razlegalo daleč na okoli.

Po par minut trajajočem zvonjenju se je začela popoldanska služba božja; po končanem blagoslovu je povabil gospod vikar botre v farnosti na večerjo.

Ob osmih zvečer je pridrvel od severo zapada silen vihar, podč pred seboj silne oblake prahu, zadaj se je začela popoldanska služba božja; po končanem blagoslovu je povabil gospod vikar botre v farnosti na večerjo.

Občan.

Rojstva, smrti in poroke v Trstu

dne 2. avgusta 1928
Rojeni: 13 (mrtvorojeni: 1);
mrtvi: 11;
poroke: 2.

BORZNO POROČILO

Trst, dne 3. avgusta 1928.
Amsterdam 765.50-771.50, Belgija 264-268, Francija 74.85-74.95, London 92.72-92.92, New - York 19.05/-19.14, Španija 311.50-317.50, Švicarja 367-369, Atena 24.50-25.-, Berlin 453-459, Bukarešt 11.45-11.85, Praga 56.50-56.80, Ogrska 330-336, Dunaj 266.75-272.75, Zagreb 33.50-33.80.

Uradna cena zlata (2. VIII.) L 368.55; Liktorsko posojilo L 83.20; vojnoškodninske obveznice L 75.30.

MALI OGLASI

MLADENIČ, 37 leten, premožen posestnik na bližnjem Krasu, edini sin, išče znano v avrlo ženitve z dekletom do 37 let starim najraje z nekoliko gotovine. Pomudbe pod »Mladenica« na tržaško uravnistvo. 804

PRODA se hiša z vrtom in dvoriščem gozdom in eno njivo, kakih 10 m² desk, češnjah, orehovi in hrastovi, mizar sko orodje in vse pohištvo. Vidmar Anton, mizar v Senežah št. 8. 808

Aviomobilska prog

Trst-Lokev-Divača-Senožeče

PODJETJE BRUNELLI

Odhod s trga Oberdan

Vozni red od 15. junija do 30. septembra

Delavnik:

Odhod iz Trsta: 12. in 17.30.

Dohodi v Senožeč: 13.30 in 19.

Odhod iz Senožeč: 7. zjutraj in 18.30 zvečer

Nedelja:

Odhod iz Trsta: 7.30, 14.30 in 16.

Dohodi v Senožeč: 9. in 16. in 17.30.

Odhod iz Senožeč: 7. in 18.30 in 18.35

Listki za tja in nazaj: Trst-Divača in L. 13.—, Trst-Senožeče in nazaj L. 16.—

zaj

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omeji. poročitvom

uraduje v lastni hiši

Via Torre bianca 19, I.

Telefon št. 25-67.

Sprejema navadne hranil. vloge na kajžice, vloge na tek, račun in vloge na čekovni promet in jih obrestuje

po 4 %

Večje in stalne vloge po dogovoru.

Sprejema »DINARJE« na tek, račun in jih obrestuje po dogovoru. Davek od vlog plačuje zavod sam. - Daje posojila na knjižice, menice, zastave in osebne vrednote. Obrestna mera po dogovoru.

Na razpolago varnostne celice (safe)

Uradne ure za stranke od 8.30 do 15 in od 16 do 18.

Ob nedeljah je urad zaprt.

DNEVNE VESTI

dve ustanovi za dljake poljedelskih visokih sol

Uradni list »Gazzetta Ufficiale« je objavil to dni kr. ukaz, s katerim se ustanovi ustanova pod imenom »Istituzione Guglielmo Oberdan per gli studi agrari superiori«. Sedež ustanove je pri upravi tržaške pokrajine v Trstu. Dohodki od ustanove se bodo uporabljali za dva štipendija, ki se bosta poveljevala dvema dijakoma poljedelskih visokih sol kraljevine.

Štipendija sta namenjena mladencem iz reške, goriške, tržaške in istrske pokrajine ter iz onega dela furlanske pokrajine, ki je prej spadal h goriški pokrajini, katerega je bila odpravljena s kr. ukazom od 18. januarja 1923, št. 53. Prednost bodo imeli oni dijaki, ki so iz družin poljedelcev, bodisi da so ti mali posestniki ali mali koloni. Pri enakih spričevalih imajo prednost oni prosilci, katerih gnotne razmere so manj povoljne.

Poleg teh pogojev morajo prosilci izpolnjevati še sledeče: morajo imeti maturo kakke srednje šole, s katero lahko stopijo na poljedelsko visoko šolo, in na dan, ko se natečaj zaključuje, ne smejo biti starejši od 25 let. O prošnji se odloči na podlagi listin, ki so ji priložene.

Vsak štipendij se podeli za dobo štirih let in dijak ga izgubi, če ne položi izpitov že v prvem zasedanju vsakega izpita. Istotako izgubi dijak štipendij, če se izkaže, da je slabega obnašanja in če je kazensko obsojen radi v smislu čl. 25, št. 6. obstoječega občinskega in pokrajinskega zakona. (Navedeni čl. obč. zak. omenja pod št. 6. sledeče kazni: dosmrtna ječa, trajna odstranitev od javnih uradov in ječa za več nego pet let).

Prošnje se morajo poslati upravni svetu najkasneje do 15. oktobra in priložiti jim je treba sledeče listine: diplomu s kakke srednje šole, ki je veljavna za sprejem v kako poljedelsko visoko šolo kraljevine, rojstni list, kazenski list in spričevalo o lepem vedenju, ki ne smeta biti starejšega datuma od 1. avgusta in postavana potrdila o premoženjskih razmerah prosilceve družine.

Štipendij se izplačuje v mesečnih obrokih ob koncu vsakega meseca proti potrdilu šolskega ravnarja, da je mladenič pridno in uspešno obiskoval predavanja in vaje. Ob začetku vsakega šolskega leta mora dijak, ki ima ta štipendij, predložiti upravni svetu ustanove spričevalo o položenih izpitihi.

Nepobrane granate

Iz raznih krajev nam poročajo, da je še vedno precej neizstreljenih granat, ki so ostale iz vojne dobe na ozemlju, kjer so se vršile bitke. Ponekod ležijo kupi teh nevarnih ostankov ob poteh in po polju. Iz Plužne pri Bovecu nam pišejo, da leži na prometni poti, ki pelje od državne ceste na Plužne, že več časa velika granata. Pred časom je ležala ob strani ceste, a neznane roke so jo pomeknile kar na sredo, kjer je tudi ostala.

Opozarjamo poklicane činitelje na ta dejstva in tozadevne želje prebivalstva, da bi odredili, da se odstrani še preostali vojni materijal.

P O D L I S T E K

V. J. KRIŽANOVSKA:

Pajčevina (156)

Roman v štirih delih

Iz ruščine prevedel I. V.

Nad vhodom s stebri je bil balkon, na kateri je stopila zdaj Milica in se sklonila čez ograjo. V neki razdalji je stala z zelenjem prerasčena oskrbnikova hiša. S kukulom je Milica videla, da so imela nekatera okna razbite šipe, druga so bila na stečaj odprta in skozi ta so leteli razni predmeti, ki so z ropotom padali na tla in se razbili. Radostni vzklili, glasen smeh in divje ukanje je spremljalo razdejanje klavirja, omare, stoečega zrcala.

Milica je globoko vzdihnila in spustila kukalo. Razumela je, da je bilo to besnenje naravno, kajne? Za dolga leta nasilij in žalitev od strani ljudstva, ki je izgubilo zaupanje v oblast, katere so jih prepuščala na milost in nemilost tujezemskim grabežem; toda vedela je tudi, da zakon strogo kaznuje take samovoljne vzrve

in globoko je obžalovala reveže.

V tem trenutku je zagledala jezdeca, ki se je bližal pristavi. Spoznala je Derevnina. Ko je prijezdil k mostovžu in skočil s konja, mu je grof zaklical:

— Pridite takoj k nam, Dmitri Pavlovič!

Gotovo nam prinašate dobre vesti.

Derevnin se je hitro povzpela na balkon; bil je razburjen in zelo bled.

Pri nas v Turovu je vse mirno, toda Vsesvjatsko in okolica se puntata. Nemiri so zavzeli nepričakovan obseg, — je odgovoril Dmitri Pavlovič na vprašanje, s katerimi sta ga obsipavala grof in njegova žena. — Razburjenje je nastalo včeraj, v tovarnici, ko je Kranze sprejel zopet v službo Heringa, ki se je vrnil iz zapora...

— Kaj? Vkljub moji prepovedi je sprejel tega podleža? — ga je prekinila Milica.

— Ljudje so pustili delo in zapustili tovarnico, zakaj večina delavcev so domačini in to nezadovoljstvo se je presadilo v vasi. Zjutraj se je množica uprla v tovarnico in Kranze, ki jim je grozil, je bil ranjen v glavo; Heringa pa bi bili delavci raztrgali, da niso mislili, da je že mrtev, dasi je bil samo v nezavesti od udarca s kolom

po glavi. Ko so opustošili stanovanja nemških delavcev, se je del ljudstva napotil v Šarlotental, kjer so naskočili, opleni in nato zažgali hišo starega grabeža Merderfelda; drugi del pa gre proti Vsesvjatskemu. Skušal jih bom pregovoriti in jih pomiriti.

— Pustite to, Dmitri Pavlovič. Saj vas ne bodo poslušali, ampak vas še ubijejo, — je ugovarjala Milica.

Še ji ni vspel Derevnin odgovoriti, ko so se nedaleč od hiše razlegli vzklili, vpitje in psovanja. V tem trenutku so videli z balkona bežečega človeka; bežal je v skokih, samo da bi se hitreje oddaljil od tuleče množice, ki mu je bila za petami, in oborožena z vilami, sekirami, koli in z vsem, kar ji je padlo pod roke. Bežeči človek je bil Liberman. Obliče mu je bilo krvavo, obleka razcpana in ves zasopel je divje vpil:

— Pomagajte!... Rešite me!...

Iz množice je priletel kamen